

סוגיה ב: גרף של רעי

*

רקע

גם סוגיה זו מובאת במסכת שבת, ולכן נלמד אותה מקופיא בלבד.

מקורות

- א. לו: "ונותנין כלי תחת הדלף בשבת... נקטה בצוציתה ואפקוה"
- ב. רש"י ד"ה זיל עיילה לפורין להתם
ר"ח, "בי ריחייא דאביי דלופ... דעברי אדמר"
- ג. תוס' ד"ה תיתי
- ד. רמב"ם הל' שבת פכ"ה הכ"ד

הסבר הסוגיה

"בי רחיא דאביי דלופ אתא לקמיה דרבה אמר ליה זיל עייליה לפורין להתם דלהוי כגרף של רעי ואפקיה יתיב אביי וקא קשיא ליה וכי עושין גרף של רעי לכתחילה...".
[גמ' לו:]

רבה פסק לאביי שמותר לו לעלות מיטתו לבי רחיא בזמן שהגשמים דולפים ומזיקים את הרחיים, כדי שיהיה שם דין גרף של רעי, ויהיה מותר להוציא. נחלקו הראשונים מהו הגרף של רעי:

רש"י [ד"ה זיל עייליה] מפרש שהרחיים גרף של רעי. אדם מואס כשיש רחיים לפני מיטתו, וכיוון שהם מאוסים בעיניו, מותר להוציאם למקום אחר שאינו דולף.
הר"ח [לו:] מפרש שהדלף גרף של רעי. אדם אינו יכול לחיות במקום שיש דלף המציף את ביתו, ולכן מותר לו לשים כלי לקלוט את הדלף, וכשהכלי מתמלא מותר לטלטלו.

אביי הקשה על רבה והרי אין עושים גרף של רעי לכתחילה, וכיצד רבה מתיר לכתחילה להכניס מיטתו לבי רחיא? מסקנת הסוגיה שאביי מאמץ את דינו של רבה. מקשה התוס', מדוע אביי מקבל את דינו של רבה, והרי אין עושים גרף של רעי לכתחילה? תוס' [ד"ה תיתי] מתרץ שני תירוצים:

- א. משום הפסד ממון מותר לעשות גרף של רעי לכתחילה.
- ב. כיוון שהגשמים מזלפים בבית, הכנסת המיטה אינה מוגדרת כ"לכתחילה".